

ЛЕГЕНДАРНЫЯ «САНЕТЫ» КУПАЛЫ: НОВАЕ ВЫДАННЕ

Ад Кандыда да Вішнёвага саду

У Магілёве прагучалі пазыўныя
«М.@rt.кантакты-2019»

21 сакавіка адбылося афіцыйнае адкрыццё міжнароднага маладзёжнага тэатральнага форуму «М.@rt.кантакт-2019» і прайшлі яго першыя тры спектаклі — незалежны тэатральны праект «Гэтамы» (Беларусь/Україна), пастаноўка Брэсцкага акадэмічнага тэатра драмы «За крапівой бераг» і «Тарцюф» тэатра «Майстэрня» з Санкт-Пецярбурга.

Але тэатральны падзеі, звязаныя з фестывалем, пачаліся яшчэ раней. За дзень да старту вядомы расійскі майстар сцэны і педагог, мастацкі кіраўнік тэатра «Майстэрня» Рыгор Казлоў правёў у сценах абласнога драмтэатра майстар-клас, а магілёўскі лялечны тэатр запрасіў на генеральны прагляд новай пастаноўкі «Кандыд, або Аптымізм». Рэжысёр тэатра Ігар Казакоў, тройчы ўладальнік нацыянальнай прэміі Рэспублікі Беларусь, неаднаразова ўдзельнік і лаўрэат міжнародных фестываляў, уладальнік Гран-пры форуму «М.@rt.кантакт», як заўсёды, парадаваў свежым поглядам на філасофскі матэрыял і арыгінальнымі сцэнічнымі рашэннямі. Спектакль заяўлены ў афішы форуму на 25 сакавіка і абячае стаць адной з яго «разыначак». Нагадаем, што на працягу тыдня на некалькіх магілёўскіх пляцоўках пройдзе 23 пастаноўкі тэатраў з дзесяці краін свету. Паралельна будзе працаваць майстэрня маладой рэжысуры і маладой журналістыкі, у рамках спецыяльнай праграмы форуму Цэнтр беларускай драматургіі сумесна з адукацыйным цэнтрам «ПОСТ» і магілёўскім Цэнтрам гарадскіх ініцыятыву правядуць ролеваю гульню жывога дзеяння па матывах п'есы «Бзік» Аляксея Макейчыка, на пляцоўцы кнігарні «Чытайбург» прагучыць лекцыя на тэму сучаснай драматургіі. Адбудуцца майстар-класы, прэс-канферэнцыі, творчыя сустрэчы з удзелам тэатральных крытыкаў і тэатразнаўцаў, выстаўкі. Дарэчы, адна з іх, музыкальная, адкрылася ў абласным драмтэатры напярэдадні форуму. Малады, але ўжо прызнаны аўтар Павел Лабурдаў перадае сваё ўспрыманне свету праз малюнак, да якога напісана музыка. Наогул, «М.@rt.кантакт» менавіта той фестываль, дзе можна ўбачыць і пачуць шмат чаго новага, перадавага, нестандартнага. Прасякнуцца атмасферай форуму, захапіцца яго чараўніцтвам, крышачку змяніцца самому і па-новаму паглядзець на свет вакол нас будзе магчыма ў яшчэ да 27 сакавіка.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Ужо аднойчы цыкл санетаў народнага паэта Беларусі Янкі Купалы выходзіў калектыўным зборнікам на мовах народаў свету. Тады ўкладальнікамі кнігі сталі доктар філалагічных навук Вячаслаў Рагойша і ўнучатая пляменьніца Янкі Купалы Жанна Дакюнас, якая ў той час працавала дырэктарам музея Песняра. Зараз, як нам паведамілі ў Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы, рыхтуецца новае выданне. Расказвае дырэктар музея

Алена ЛЯШКОВІЧ:

— Спадчына класіка беларускай літаратуры хвалюе паэтаў, перакладчыкаў розных краін. Шмат хто лічыць за гонар прычыніцца да перакладу вялікай паэзіі вялікага творцы. У музея наладжаны добрыя міжнародныя стасункі. На нашу пляцоўку прыходзяць дыпламаты, прыязджаюць госці з розных краін. Мы самі едзем з выстаўкамі ў розныя куточки свету. І як вынік — розныя творчыя, грамадскія праекты. Усё гэта мы робім і дзеля Купалы, і дзеля пашырэння ведаў пра Беларусь у свеце.

Вось і зараз для выдавецтва «Мастацкая літаратура» збіраем адмысловую кнігу — новае

выданне зборніка «Санеты» на мовах свету».

— Пераклады на якія мовы ўжо зараз знаходзяцца ў партфелі творчага праекта?

— На армянскую. Перакладчыкі — Сірануш Алексанян, Ані Пашаян. На грузінскую пераклаў Аляксандр Элердашвілі. На літоўскую — Эвалдас Ігнаціўс. На мангольскую — Галаарыд Бадам-Ачыр. На рускую — Максім Замшаў, галоўны рэдактар «Літаратурной газеты».

— Дарэчы, пераклад на рускую быў прэзентаваны падчас правядзення XXVI Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі-кірмашу ў лютым.

Фота Андрэя САЗОНАВА.

— Так, і мы былі рады, што Купала, вобразна кажучы, прысутнічаў на кніжным форуме. Максім Замшаў удзельнічаў і ў лютаўскім міжнародным сімпозіуме. І другія перакладчыкі прычыніліся да «Санетаў» праз удзел і ў выстаўцы, і ў сімпозіуме. Мы ўдзячны Міністэрству інфармацыі за такое арганізацыйнае спрыянне гэтаму праекту, за наладжанне сувязяў многіх нацыянальных літаратур свету і з Купалаўскім музеем...

А што да перакладаў, то «Санеты» на свае родныя мовы пераўвасобілі яшчэ і сербская перакладчыца Даяна Лазарэвіч, славацкі паэт Яраслаў Рэзнік, чачэнскі майстар вершаскладання Адам Ахматукаеў, народны паэт Чувашы Ва-

леры Тургай, шорская паэтэса Любоў Арбачакава. Зараз вось адправілі тэкст, падрадкавыя пераклады санетаў нагайскаму паэту Анварбеку Култаеву і табасаранскай паэтэсе Сувайнат Кюрэбекавай. Так што, спадзяюся, зборнік перакладаў будзе досыць унушальным і істотна дапоўніць ужо тую кнігу перакладаў «Санетаў», якую некалі выдавалі ў Беларусі.

— Калі пабачыць свет зборнік перакладаў?

— У «Мастацкай літаратуры» паабяцалі, што кніга выйдзе да Дня беларускага пісьменства, які сёлета адбудзецца ў Слоніме.

— Будзем чакаць! Дзякуй за размову, Алена Раманаўна!

Гутарыў Мікола БЕРЛЕЖ.

Кулісы

Знайсці адказ на гэтае пытанне змаглі наведвальнікі спектакля, які так і называецца — «Колькі каштуе каханне?». Днямі ён быў прадстаўлены на сцэне сталічнага Палаца ветэранаў.

Які ж адказ даюць на такое важнае пытанне галоўныя героі дзеі? Яны кажуць, што «любоў не зайздросціць, любоў не ўзвышае сябе, не ганарыцца, не бясчынствуе, не шу-

Колькі каштуе каханне?

кае свайго, не раздражняецца, не памятае зла, не радуецца няпраўдзе, а радуецца ісціне; усё пакрывае, усяму верыць, на усё спадзяецца, усё пераносіць. Любоў ніколі не спыняецца».

У цэнтры сюжэта вельмі пакручастая гісторыя дзяўчыны Сары, больш вядомай ва ўсім наваколлі як Анёлак. Гэта той Анёлак, які ведае, як задаволіць жаданні самых розных мужчын... Зазвычай грамадства не прывыкла глядзець у бок такіх жанчын і тым больш суперажываць ім. Аднак яшчэ адзін галоўны герой драмы, Міхаіл, прымае няпростое рашэнне палюбіць такога Анёлка. Прычым яго любоў сапраўды чыстая, верная, моцная, здольная прайсці ўсе перашкоды на сваім шляху.

Разам з героямі пастаноўкі і плачаш, і перажываеш унутраны боль, і знаходзіш ацаленне ад яго, падставы радавацца і жыць далей.

Гэта той выпадак, калі спектакль дакладна не пакіне глядача абьякавым. І важны тут не візуальны складнік, хоць і з ім усё ў парадку: яскравыя касцюмы на ўзор часоў «залатой ліхаманкі», шыкоўныя ўпрыгажэнні, выразныя макіяжы і вытанчаны прычоскі

ўсіх герайн. Аднак на гэтую пастаноўку варта ісці найперш каб перажыць тую гісторыю, якую перажываюць акцёры, прапусціць яе праз сябе і напрыканцы адчуць глыбокі ўнутраны супакой.

Спектакль зроблены па кнізе Франсіс Рыверз «Любоў выратавальная». Дарэчы, саму кнігу можна было набыць падчас антракту (ёсць яна і ў сеціве). Гэта была ўжо 18-я пастаноўка. Такі факт тым больш адметны, што тэатр «Мост Ур», які падрыхтаваў яе разам са сваім рэжысёрам Алессяй Чайкай, з'яўляецца аматарскім. Аднак яны здолелі дэбютаваць з гэтай працай на сцэне Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі, а потым выступіць і ў многіх іншых залах не толькі Беларусі, але і замежжа.

Наступны паказ спектакля «Колькі каштуе каханне?» запланаваны на май (дарэчы, на ролі галоўных герояў шукаюць дублёраў). Пакуль жа тэатр працуе над новай, не менш амбіцыйнай і глыбокай, пастаноўкай, якая будзе зроблена па кнізе Клайва Льюіса «Лісты Баламута», — прэм'ера чакаецца ўжо гэтай вясной.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. Фота аўтара.

Ці чулі?

Мастацтва на кубачках кавы

Днямі ў Музеі гісторыі горада Мінска стартаваў культурна-адукацыйны выставачны праект «Арт-кава». У яго рамках былі прэзентаваны адметныя рэпрадукцыйны карціны беларускіх мастакоў, выкананыя ў тэхніцы «кава-арт». І месца для экспанавання гэтых карцін таксама выбрана арыгінальнае: да 20 мая іх можна будзе ўбачыць на шасці сталічных запраўках «А-100». Акрамя таго, пакупнікі кавы на любых запраўках гэтай сеткі змогуць даведацца больш пра сучасную творчасць з дапамогай матэрыялаў, даступных па спецыяльным QR-кодзе на новай серыі кававых кубачкаў, выкананых у стылі папулярных кірункаў жывапісу.

Кава як крыніца натхнення і сродак выяўленчага мастацтва — адно з адкрыццяў сучасных мастакоў. Вар'іруючы прапарцыю і канцэнтрацыю зваранай ці растваральнай кавы, аўтары ствараюць «духмяныя» шэдэўры, выкарыстоўваючы напой як альтэрнатыву звыклым акварэлі або алею.

Такім чынам, рэпрадукцыі карцін беларускіх мастакоў былі напісаны ва ўнікальнай тэхніцы «кава-арт», дзе ў якасці фарбы выкарыстоўваецца кава. Выбар арыгінальных палотнаў таксама не выпадаковы: кожнае з іх прадстаўляе пэўны кірунак

жывапісу — абстракцыянізм, сацрэалізм, супрэматызм, прымітывізм, экспрэсіянізм і сюррэалізм. На аўтазапраўках цяпер можна будзе ўбачыць у кававым выкананні копіі работ такіх мастакоў, як Валянцін Нудноў, Галіна Іванова, Леанід Дударэнка, Андрэй Пяткевіч, Алег Ладзісаў і Станіслаў Гурскі. Арыгіналы карцін былі абраны з прыватных калекцый і калекцыі Музея гісторыі горада Мінска.

— Падтрымка і папулярызацыя беларускага мастацтва заўсёды былі важнымі часткамі нашай дзейнасці, — адзначае дырэктар групы кампаній

АЗС «А-100» Ганна Красоўская. — Мінным летам мы рэалізавалі праект «Арт-запраўка» — выстаўку, дзе ўсе ахвотныя маглі ўбачыць 45 рэпрадукцый карцін 15 сучасных беларускіх мастакоў. Мы ўпэўнены, што праект «Арт-кава» стане незвычайным працягам гэтай цікавай гісторыі, будзе здзіўляць і цешыць нашых наведвальнікаў, збліжаць іх з родным беларускім мастацтвам.

Падчас прэзентацыі работ госці паглыбіліся ў зямальную брыф-экскурсію ад экскурсавода-вандроўніка Мікіты Моніча па гісторыі беларускага мастацтва.

«Мэта гэтага праекта — пазнаёміць шырокае кола публікі з творчасцю найбольш прызначных прадстаўнікоў беларускага жывапісу, — кажа дырэктар Музея гісторыі горада Мінска Галіна Ладзісава. — Музей гісторыі горада Мінска заўсёды імкнецца ісці ў нагу з часам. І як выдатна, што дзякуючы сучасным тэхналогіям можна наблізіцца да беларускага мастацтва, проста выпіўшы кубачак кавы. Мы таксама рады, што бізнес актыўна падтрымлівае папулярызацыю культурнай спадчыны Беларусі».

Варвара ГОМАН.